Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	17Co/28/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6724201703
Dátum vydania rozhodnutia:	25. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Zita Nagypálová
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2025:6724201703.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX C., zastúpený Advokátska kancelária BUGRI s. r. o., so sídlom Námestie SNP 14/23, 960 01 Zvolen, IČO: 56 434 995, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 71 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 7 724,68 € o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 10C/19/2024-240 zo dňa 25.11.2024, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie v plnom rozsahu vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca voči žalovanému domáhal náhrady škody vo výške 7 724,68 €, ktorá mu vznikla porušením práva Európskej únie Slovenskou republikou v dôsledku nesprávnej, resp. neúplnej transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica 2003/88/ES“ alebo „smernica“) do slovenského právneho poriadku, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom do 31.10.2024 (ďalej len „zákon č. 315/2001 Z. z.“ alebo „zákon o Hasičskom a záchrannom zbore“), do ktorého sa nepremietlo ustanovenie článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES o 48 hodinovom týždennom pracovnom čase.
1.1 Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru v pozícii hasič – záchranár špecialista, pracuje na hasičskej stanici v Pliešovciach, kde vykonáva prácu v 24 hodinových zmenách, do konca roku 2021 rozvrhnutých na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti, s účinnosťou od 01.01.2022 rozvrhnutých na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti. Mimo určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore môže byť žalobcovi nariadená služobná pohotovosť aj podľa § 92 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z. z. v prípade, ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov, pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách, resp. iných udalostiach vyžadujúcich zvýšený počet hasičov. Na hasičskej stanici sa striedajú tri hasičské zmeny (družstvo A, B, C). Každá z nich v mesiaci odslúži 10 až 11 zmien. Žalovaný do služobného času nezapočítava určenú ani nariadenú služobnú pohotovosť, čím dochádza k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovaného času v rozsahu 48 hodín určeného v článku 6 písm. b) smernice 2004/88/ES. Tým sa skracuje osobné voľno žalobcu, ktorý je ženatý, má dospelé deti a vnúčatá, bývajúci v rodinnom dome. Počet hodín strávených na pracovisku bráni žalobcovi v styku s rodinou, pomoci rodine, odpočinku a nadmerná záťaž sa prejavuje už aj na jeho zdravotnom stave.

1. 2 Na právne posúdenie veci aplikoval smernicu 2003/88/ES § 19, § 40, § 42, § 43, § 255 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“), článok 36 Ústavy Slovenskej republiky (zákon č. 460/1992 Zb.), § 11, § 13, § 853 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj „OZ“) a vyslovil právny názor, že námietka miestnej a kauzálnej nepríslušnosti Okresného súdu Zvolen vznesená žalovaným ani námietka nedostatku pasívnej vecnej legitimácie žalovaného nebola uplatnená dôvodne. Žalobca si svoj nárok odvodzoval od zásahu do svojich práv postupom žalovaného pri výkone povolania žalobcu s miestom výkonu stálej služby na hasičskej stanici v Pliešovciach, nachádzajúcej sa v územnom obvode Okresného súdu Zvolen. Miestna príslušnosť Okresného súdu Zvolen bola daná podľa § 19 písm. b) C. s. p. Nejde o spor pracovnoprávny, v ktorom by mal konať kauzálne príslušný súd pre individuálne pracovnoprávne spory. Právomoc konať vo veci a rozhodnúť odvodil od tej skutočnosti, že náhrada škody vznikla žalobcovi porušením práva Európskej únie a v Slovenskej republike neexistuje žiaden iný orgán disponujúci kompetenciou na rozhodnutie o práve žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy voči štátu za porušenie práva Európskej únie. Ak predmetom žaloby nie je pracovnoprávny spor, nie je dôvod, aby žaloba smerovala voči zamestnávateľovi žalovaného. Vo viacerých sporoch už bolo právoplatne judikované, že pasívna vecná legitimácia v spore svedčí Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá hasičský a záchranný zbor.
1.3 Ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. v rozpore s článkom 2 smernice umožňujú zamestnávateľovi žalobcu nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť služobný (pracovný) čas žalobcu tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, čím je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6 písm. b) smernice. Takýto právny názor bol vyslovený v stovkách právoplatných rozhodnutí súdov SR (prvoinštančných aj druhoinštančných), preto považoval súd prvej inštancie za nadbytočné opakovane vo svojom rozhodnutí uvádzať totožné obsiahle odôvodnenie a poukázal iba na niektoré rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, v ktorých bol rovnaký názor vyjadrený.
1.4 Žalobca podľa názoru súdu prvej inštancie preukázal, že opakovane v žalovanom období dochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín/týždenne a to prehľadom skutočne odpracovaných hodín služobnej pohotovosti vytvoreného z dokladov získaných od zamestnávateľa, ktoré slúžia na výpočet jeho mzdy. Žalovaným predložený kontrolný výpočet vyhotovený len pre účely tohto súdneho konania za žalované obdobie nepovažoval súd prvej inštancie za dôkaz spochybňujúci tvrdenia žalobcu o nedodržaní limitu týždenného pracovného času, keď zákon o Hasičskom a záchrannom zbore neobsahuje žiadne mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že nebude prekračovaný 48 hodinový týždenný pracovný čas v každom období dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore neurčuje počiatok a koniec jednotlivých referenčných období. Žalovaný neozrejmil, na základe čoho potom v tomto konaní vychádzal z referenčných období stanovených výlučne na obdobie, za ktoré si žalobca svoj nárok uplatňuje. Podmienky pre neprekračovanie maximálneho týždenného pracovného času musia byť pre všetkých zamestnancov rovnaké a nemôžu byť pre každého jednotlivého hasiča stanovené odlišne. Aktuálne sa určuje u hasičov plán služieb na mesačnej báze. Žalovaný neuviedol, akým spôsobom pri takomto rozvrhovaní služieb sa zabezpečí neprekračovanie maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín týždenne. Podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-254/18, ak vnútroštátna právna úprava pre účely výpočtu priemerného týždenného pracovného času stanovuje referenčné obdobia, ktoré sa začínajú a končia v určitých kalendárnych dátumoch, musí vnútroštátna právna úprava obsahovať aj mechanizmy, ktoré umožňujú zabezpečiť, že priemerný maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín bude rešpektovaný počas každého obdobia 6 mesiacov zapadajúceho do rámca dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných období. Súd prvej inštancie sa stotožnil s výpočtom počtu odpracovaných hodín žalobcom, z ktorého vyplynulo, že za celé žalované obdobie došlo u žalobcu k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času.
1.5 K výške náhrady nemajetkovej ujmy požadovanej žalobcom súd prvej inštancie uviedol, že tento nárok posúdil analogicky v zmysle § 853 ods. 1 OZ podľa ustanovení § 11 a § 13 OZ a priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste a do úvahy neprichádza ani morálna satisfakcia. Zamestnanci majú podľa článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy Slovenskej republiky právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci. Podmienky na priznanie náhrady škody jednotlivcovi vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie boli podľa názoru súdu prvej inštancie splnené. Štát zodpovedá

jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie, ak porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné a medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácie normy Európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia je na úvahe vnútroštátneho súdu. Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín určenej služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Za žalované obdobie odpracoval žalobca celkom 2413,60 hodín služobnej pohotovosti, pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín mu nebola započítaná do pracovného času. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy si žalobca vyčíslil ako súčin odpracovaných hodín určenej služobnej pohotovosti za daný kalendárny mesiac a 35 % alebo 20 % z príslušnej časti služobného platu za každú odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti v závislosti od toho, či hodiny služobnej pohotovosti boli odpracované počas bežného služobného dňa alebo v deň služobného pokoja. Tento postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval súd prvej inštancie za primeraný charakteru a spôsobu, akým k zásahu do práv žalobcu došlo, ako aj následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce zaradenej do najľahšieho stupňa náročnosti odmeňovanej minimálnou hodinovou mzdou. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy podľa názoru súdu prvej inštancie neprekračuje náhrady priznávané v obdobných veciach za minulé obdobie. Súd prvej inštancie vzal do úvahy aj plynutie času, keďže odmena za prácu žalobcu sa plynutím času zvyšuje, preto je namieste priznať vyšší nárok oproti predchádzajúcim obdobiam. Za významné súd prvej inštancie označil, že napriek stovkám právoplatných rozhodnutí súdov SR žalovaný doposiaľ neprijal žiadne opatrenie na nápravu daného dlhodobého protiprávneho stavu, z čoho vyvodil záver, že doposiaľ miernejšie náhrady nemali žiaden, eventuálne len zanedbateľný vplyv na žalovaného z hľadiska toho, aby primerané odškodnenie zabezpečilo skutočnú ochranu žalobcu. Priznávané náhrady nemajetkovej ujmy pri dopravných nehodách alebo za poškodenia spôsobené trestným činom nemožno podľa názoru súdu prvej inštancie porovnávať pre odlišné skutkové okolnosti prípadov.
1.6 Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania po zhodnotení skutkového a právneho stavu dospel k jednoznačnému záveru, že nárok žalobcu na náhradu škody titulom porušenia práva Európskej únie neprevzatím, resp. nesprávnym prevzatím smernice do vnútroštátneho práva v oblasti právnej úpravy služobného pomeru príslušníkov Hasičského a záchranného zboru je v celom rozsahu odôvodnený čo do dôvodu aj výšky a to bolo dôvodom na vyhovenie žalobe v celom rozsahu.
1.7 O povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. s poukazom na úspech strán v spore.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalovaný za použitia odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) Civilného sporového poriadku namietajúc porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces a existenciu vady konania spočívajúcej v nedostatočnom a nepresvedčivom odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie, nesprávne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie veci.
2.1 Žalobca uvádzal, že sa v tomto konaní domáhal voči žalovanému náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá mu mala vzniknúť porušením práva Európskej únie k jeho ujme v dôsledku nesprávneho prebratia smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky v podobe zákona č. 315/2001 Z. z. Žalovaný uvádza, že nesprávna, resp. neúplná transpozícia smernice 2003/88/ES nie je spôsobilou skutočnosťou pre zásah do práva podľa článku 6 písm. b) smernice. Nesprávna transpozícia smernice nezakladá automaticky porušenie článku 6 písm. b) smernice. Ak súd prvej inštancie konštatoval, že došlo k nesprávnej, resp. neúplnej transpozície smernice 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, bolo jeho povinnosťou aplikovať smernicu priamo a skúmať samotné porušenie článku 6 písm. b) smernice, od ktorého si žalobca svoj nárok na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy odvodzuje. Bolo povinnosťou žalobcu preukázať porušenie článku 6 písm. b) smernice a povinnosťou súdu skúmať, či došlo k porušeniu práva žalobcu podľa článku 6 písm. b) smernice. Bez bližšieho zaoberania sa počtom odpracovaných hodín v zmysle článku 2 smernice s prihliadnutím na neutrálne dni podľa článku 16 písm. b) smernice a na referenčné obdobie podľa článku 19 smernice nebolo možné konštatovať, že by nesprávna, resp. neúplná transpozícia smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky zakladala porušenie článku 6 písm. b) smernice. Samotná nesprávna transpozícia akejkoľvek smernice nemôže nikdy zakladať nárok na náhradu škody ani nemajetkovej ujmy fyzickej osobe z dôvodu, že jedine Európska komisia môže podniknúť právne kroky voči členskému štátu Európskej únie, ktorý netransponuje určitú smernicu do svojho vnútroštátneho poriadku. Len Európska komisia môže

konštatovať správnu či nesprávnu transpozíciu akejkoľvek smernice. Prípadné porušenie povinnosti členského štátu Európskej únie transponovať akúkoľvek smernicu do vnútroštátneho poriadku zakladá iba zodpovednosť členského štátu voči Európskej únii a nie voči konkrétnym fyzickým osobám.
2.2 Žalovaný sa nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie k vzniku nároku na náhradu škody za porušenie práva únie, ktorý nárok v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie môže vzniknúť len v prípade kumulatívneho splnenia podmienok: cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, existencia škody a priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Porušenie svojich práv podľa článku 6 písm. b) smernice videl žalobca v tom, že pracoval nad rámec 48 hodinového maximálneho týždenného pracovného času. Súd prvej inštancie mal primárne vzhliadnuť, či k prekročeniu predmetného limitu došlo alebo nie a ak áno, v akom rozsahu a súd prvej inštancie tieto skutočnosti vôbec neskúmal, len si osvojil tvrdenia žalobcu a ignoroval argumentáciu žalovaného. Súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal s otázkou fondu pracovného času, ktorý v sebe zahŕňa nielen pracovný čas v zmysle článku 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES, ale aj čas odpočinku v zmysle článku 2 ods. 2 tejto smernice. Fond pracovného času aj podľa rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 3C/18/2023 nie je veličinou, z ktorej by sa mohlo v tomto spore vychádzať, pretože ide len o vyjadrenie počtu pracovných hodín, ktoré má zamestnanec pri jeho spôsobe rozvrhnutia pracovného času k dispozícii, nevyjadruje reálne číslo, koľko zamestnanec v práci za mesiac skutočne odpracoval. Súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal s interpretáciou § 97 zákona č. 315/2001 Z. z., ktorý určité časy odpočinku považuje za výkon štátnej služby, avšak tie časy nie sú výkonom štátnej služby.
2.3 Pre zodpovedanie otázky, či došlo v prípade žalobcu k porušeniu článku 6 písm. b) smernice sa súd prvej inštancie nesprávne vysporiadal s otázkou referenčných období, keď uviedol, že práva žalobcu boli porušované každý mesiac. Ustanovenie § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. predstavuje transpozíciu článku 16 písm. b) v spojení s článku 17 ods. 3 písm. b) bod iii) a článkom 19 a teda pojem priemerný týždenný pracovný čas sa má vyložiť tak, že tento sa počíta v referenčných obdobiach dlhých 6 mesiacov. Činnosti hasičov spadajú pod odchýlky uvedené v článku 17 ods. 3 písm. b) smernice, pretože sú spojené s potrebou nepretržitej služby. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore jednoznačne stanovuje obdobie, v rámci ktorého sa rozvrhuje plán služieb príslušníkov hasičského a záchranného zboru. Je to obdobie 6 mesiacov. V prípade príslušníkov hasičského a záchranného zboru sa služby rozvrhujú vopred do obdobia 6 mesiacov. Žalobca už v júli toho ktorého roka by vedel uviesť, či má službu naplánovanú na Vianoce, prvý sviatok vianočný alebo druhý sviatok vianočný. Je pravdou, že následne sa každý mesiac dielče plánuje pred jeho začiatkom, avšak plán služieb, ktorý bol naplánovaný vopred sa nemení, iba sa upravuje s ohľadom na vzniknuté situácie v tom ktorom mesiaci, aby bola zabezpečená nepretržitá prevádzka hasičských staníc s ohľadom na plánované dovolenky, školenia, kurzy či neplánované situácie ako náročné požiare či práceneschopnosť niektorých príslušníkov hasičského a záchranného zboru, avšak otázka dielčej úpravy každého konkrétneho mesiaca nemá na otázku celkového referenčného obdobia žiaden vplyv. Žalobca nesprávne pri vyčísľovaní svojej nemajetkovej ujmy a zisťovaní dopadu nesprávnej transpozície smernice vychádza z mesačných období. Žalobca vo svojich výpočtoch priemerného týždenného služobného času vychádzal z celého fondu pracovného času, teda aj z dní času odpočinku označené v pláne služieb žalobcu skratkami DOS – dovolenka vo sviatok bez odpočtu, VS – voľno za prácu vo sviatok, DOD – dodatková dovolenka, DOV – riadna ročná dovolenka, či SVP – voľno z kolektívnej zmluvy. Pritom aj smernica v článku 2 jasne rozlišuje medzi pracovným časom a časom odpočinku. Aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie možno vyabstrahovať tri podmienky pre pojem „pracovného času“: 1 – pracovník pracuje, 2 – pracovník vykonáva svoju činnosť a svoje povinnosti a 3 – pracovník je k dispozícii zamestnávateľovi. Členský štát v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie nemôže jednostranne určovať obsah pojmov „pracovný čas“ či „pracovník“. Žalobca svojimi výpočtami sa snaží zavádzať súd a vytvára dojem, že pracuje ďaleko viac než v skutočnosti pracuje.
2.4 Ak súd prvej inštancie akceptoval výšku náhrady nemajetkovej ujmy vypočítanú žalobcom ako ekvivalenciu majetkovej škody, dopustil sa závažného zásahu do práva na spravodlivý proces tým, že konal v rozpore s § 216 Civilného sporového poriadku, v rozpore so zásadou ne ultra petitum. Súd prvej inštancie stotožnil výšku nemajetkovej ujmy s vecnou škodou v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, keď žalobcovi priznal doplatok rozdielu medzi finančnou odmenou za určenú služobnú pohotovosť a nariadenú služobnú pohotovosť. Súd prvej inštancie v rozsudku konštatoval údajne zistený skutkový stav, teda prepísal, čo žalobca na pojednávaní uviedol, avšak žiadnym spôsobom sa nevyporiadal s povinnosťou dôkazného bremena na strane žalobcu. Hoci súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutia iných súdov priznávajúce náhradu nemajetkovej ujmy v rádovo nižších sumách cca 2 500,- €, vôbec neodôvodnil, prečo priznal sumu presahujúcu túto sumu. Najvyšší súd Slovenskej

republiky v uznesení sp. zn. 7Cdo/29/2021 vyslovil názor, že každý prípad vzniku nemajetkovej ujmy je individuálny, preto sa nemôžu tieto prípady paušalizovať a v rozhodnutí sp. zn. 7Cdo/131/2020 judikoval, že neprichádza do úvahy exaktná kvalifikácia a vyčíslenie vzniknutej nemajetkovej ujmy. Z praxe súdov Slovenskej republiky vyplýva, že okrem Krajského súdu v Banskej Bystrici žiaden iný, ktorý už v obdobnej veci rozhodoval, neakceptuje výpočty náhrady nemajetkovej ujmy formou matematickej rovnice (nedoplatku mzdy), preto by mal Krajský súd v Banskej Bystrici prehodnotiť doterajšiu svoju prax, tak ako Krajský súd v Košiciach. Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy považuje žalovaný za neprimeranú a premrštenú a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu neporovnateľne vyššia. Aj v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva má byť pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných trestných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné trestné činy. V uznesení sp. zn. 4Cdo/19/2020 najvyšší súd uviedol, že určenie výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá nepodlieha žiadnemu hodnoteniu, naopak jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré umožnia súdu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí aj v kontexte s ďalšími právnymi predpismi upravujúcimi obdobnú problematiku a hoci výšku nemajetkovej ujmy určuje súd voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. svojvoľnú. Zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť, vážnosť v spoločnosti. Žalobca sa nedomáha upustenia od neoprávneného zásahu do jeho práva na ochranu osobnosti ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba vôbec nerieši údajný protiprávny stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby.
2.5 Rozsudok súdu prvej inštancie považuje žalovaný za nepreskúmateľný, keď súd prvej inštancie neodôvodnil, prečo na prepočty žalovaného neprihliadol, žiadnym spôsobom sa s nimi nevysporiadal, nezodpovedal otázku, prečo považuje prepočty žalobcu za správne, neopísal rozsah preukázanej nemajetkovej ujmy, keďže výšku nemajetkovej ujmy odvodil od vecnej škody, nevysporiadal sa ani s otázkou pracovného času vo vzťahu k času odpočinku v zmysle článku 2 smernice, nevysporiadal sa s otázkou referenčných období, argumentáciu žalovaného ohľadom 6 mesačných referenčných období ignoroval a priklonil sa k argumentácii žalobcu ohľadne mesačných referenčných období bez akéhokoľvek právneho základu. Žalobca, ktorého zaťažovalo dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosti odôvodňujúce jeho nárok, dôkazné bremeno neuniesol. Žalovaný dáva do pozornosti nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 424/2012, ktorý pripúšťa neúspešnosť žaloby na ochranu osobnosti pri nízkom stupni závažnosti zásahu, aj keď v dôsledku neoprávneného zásahu do práv chránených ustanovením § 11 OZ určitá ujma vznikla. Žalovaný poukazuje aj na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Konle C-302/97, v zmysle ktorého aj jednoznačný rozpor s právom Európskej únie nemusí automaticky zakladať vznik zodpovednosti, pokiaľ je vnútroštátna úprava ospravedlnená napr. všeobecným záujmom. Suma priznaná súdom prvej inštancie žalobcovi nezohľadňuje rozsah porušenia smernice ani vzniknutú ujmu žalobcu a de facto predstavuje iba doplatok mzdy za rozdielnu odmenu medzi určenou a nariadenou služobnou pohotovosťou. Súd prvej inštancie podľa názoru žalovaného vec nesprávne právne posúdil. Námietka nesprávneho právneho posúdenia veci sa vzťahuje aj k závislému výroku o trovách konania.
2.6 Žalovaný navrhuje zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu zamietnuť v celom rozsahu a žalovanému priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Žalobca zaujal stanovisko k odvolaniu žalovaného v podaní z 5. januára 2024, v ktorom rozhodnutie súdu prvej inštancie označil za vecne správne, zákonné a spravodlivé. Vyjadril sa iba k niektorým námietkam žalovaného vzhľadom na to, že sú opakovaním už prednesenej argumentácie v prvoinštančnom konaní. S názorom žalovaného, že porušenie povinnosti členského štátu správne a úplne transponovať smernicu zakladá výlučne zodpovednosť štátu voči Európskej komisii označil za nesprávnu a zjavne účelovú (dez)interpretáciu práva Európskej únie. Ak členský štát nesplní povinnosť správne transponovať smernicu, môže mať jej ustanovenie priamy účinok za splnenia podmienok stanovených judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Vo veci C-41/74 Van Duyn v. Home Office Súdny dvor Európskej únie judikoval, že ak ustanovenie konkrétnej smernice je jasné, presné a bezpodmienečné, jednotlivci sa môžu priamo dovolávať jej účinkov voči členskému štátu. Súdny dvor Európskej únie výslovne vyžaduje od vnútroštátnych súdov, aby správnosť prebratia smerníc kontrolovali. Vnútroštátny súd má preto pri rozhodovaní o individuálnom nároku jednotlivca na náhradu škody (či už majetkovej škody alebo nemajetkovej ujmy) vzniknutej porušením únijného práva právomoc

posudzovať, či je vnútroštátna právna norma v súlade s predpisom úniového práva. Aj podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-456/98 vo veci Centrosteel Srl proti Adipol GmbH je vnútroštátny súd povinný pri uplatňovaní ustanovení vnútroštátneho práva pred prijatím smernice alebo po nej vykladať tieto ustanovenia pokiaľ je to možné vo svetle znenia a účelu smernice tak, aby sa tieto ustanovenia uplatňovali spôsobom, ktorý je v súlade s výsledkom sledovaným smernicou. V rozsudku C-429/09 vo veci Günter Fuß proti Stadt Halle súdny dvor potvrdil, že práve vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby posúdil, či existuje príčinná súvislosť medzi porušením článku 2 ods. 1 a článku 6 písm. b) smernice a škodou vo forme straty času odpočinku. Možnosť Európskej komisie iniciovať konanie voči členskému štátu za nesplnenie povinnosti vyplývajúcej z práva EÚ nezbavuje členský štát zodpovednosti za škodu spôsobenú jednotlivcom. Súd prvej inštancie sa zaoberal tým, či došlo k porušeniu článku 6 písm. b) smernice vo vzťahu k žalobcovi ako poškodenému jednotlivcovi a aké konkrétne následky toto porušenie spôsobilo. Žalovaný preto nedôvodne a iba vo všeobecnej rovine vyčíta súdu prvej inštancie, že mal skúmať, aký mala nesprávna transpozícia smernice dopad na žalobcu. Žalovaný pripomína „hypotézu žaloby“, avšak opomenul zmieniť aj skutočnosť, že žalobca odôvodňuje svoj nárok nielen porušením článkov 2 a 6 smernice, ale aj porušovaním vnútroštátnej právnej úpravy dĺžky služobného času hasičov stanovujúcej dĺžku týždenného služobného času. K prekračovaniu stanovenej dĺžky týždenného služobného času v zákone o Hasičskom a záchrannom zbore dochádza ešte vo väčšej miere než k porušovaniu úniovým právom stanoveného maximálneho priemerného týždenného služobného času. Táto skutočnosť má potom priamy vplyv aj na porušovanie článku 6 písm. a) smernice, pretože práve toto ustanovenie smernice ukladá členským štátom povinnosť vnútroštátnou úpravou stanoviť dĺžku týždenného pracovného času. K tejto skutočnosti sa žalovaný počas celého konania ani len náznakom nevyjadril. Rovnako sa žalovaný nevyjadril ani k tomu, či dochádza k porušovaniu článku 2.1 smernice a teda k nezapočítavaniu odpracovaných hodín služobnej pohotovosti do pracovného (odpracovaného) času, pričom táto skutočnosť má podstatný dopad nielen pre prekračovanie všetkých limitov pracovného času, ale napr. aj na sociálne istoty vo forme výsluhového dôchodku, nakoľko reálne odpracovaný čas služobných pohotovostí tvoriacich približne 1/3 celkového odpracovaného času nemá žiadny vplyv na výšku budúceho dôchodku. Žalovaný predložil súdu prvej inštancie účelový a úplne skresľujúci vzorec výpočtu, v ktorom nie sú zahrnuté všetky žalobcom odpracované hodiny a niektoré obdobia výkonu služby vo svojich výpočtoch svojvoľne zohľadňoval alebo neutralizoval, iné zas naopak nie. Žalovaný sa tak umelo snažil čo najviac znížiť dĺžku priemerného týždenného pracovného času žalobcu. Súd prvej inštancie sa so stranami predloženými výpočtami pracovného času vyporiadal v ods. 15 rozsudku.

3.1 V súvislosti so žalovaným neustále pertraktovanými „referenčnými obdobiami“ žalobca zdôrazňuje, že povinnosť štátu dodržiavať maximálny týždenný pracovný čas sa vzťahuje aj na referenčné obdobia, nakoľko žiadne ustanovenie smernice nespája so zavedením referenčných období možnosť štátu nerešpektovať záväzok podľa článku 6 písm. b) smernice. Ak boli do vnútroštátnej právnej úpravy prevzaté tzv. referenčné obdobia, museli by byť stanovené právnou úpravou jednotne pre každého príslušníka hasičského a záchranného zboru. Referenčné obdobie by muselo u každého príslušníka začínať a končiť v rovnakých časových obdobiach. Referenčné obdobie sa nemôže odvíjať od toho, ako si žalobca uplatňuje konkrétny nárok. Žalovaným predložená tabuľka o výpočte priemerného týždenného služobného času žalobcu v sledovaných referenčných obdobiach bola vytvorená len na účely tohto súdneho konania. Žalovaným predložené neúplné a nesprávne výpočty nezodpovedajú tomu, ako bol v danom období reálne plánovaný, resp. rozvrhnutý služobný čas žalobcu. Žalovaný nepoprel, že v rámci zákona o Hasičskom a záchrannom zbore neexistuje žiadna úprava na nerovnomerné rozvrhovanie služobného času pri plánovaní služieb v rámci vopred určených referenčných období tak, aby aj pri zohľadnení času určenej služobnej pohotovosti nedochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času. Tvrdenie žalovaného, že služby v prípade príslušníkov hasičského a záchranného zboru sa rozvrhujú vopred na obdobie 6 mesiacov je nesprávne a zavádzajúce. V reálnej praxi sa služobný čas zásahových hasičov rozvrhuje (plánuje) na obdobie 1 mesiaca vopred. Potvrdzuje to aj explicitné znenie § 86 ods. 6 zákona o Hasičskom a záchrannom zbore, podľa ktorého vykonávanie služobných činností príslušníkov s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom sa rozvrhuje spravidla na obdobie 1 mesiaca. Aj takéto rozvrhnutie služobného času na obdobie 1 mesiaca je len čistou teóriou, pretože sa výkon služby príslušníkov v mesiaci prispôsobuje rôznych okolnostiam a zmeny v plánoch služieb nastávajú aj počas bežiaceho kalendárneho mesiaca. Žalovaný v žiadnom spore nepredložil tvrdený rozvrh služieb na obdobie 6 mesiacov. Za najpodstatnejšie žalobca považuje, že rozvrh plánu služieb z hľadiska zachovania limitov pracovného času, či už úniových alebo vnútroštátnych, vôbec nepočíta s každozmennými hodinami určenej služobnej pohotovosti, teda v podstate z 1/3 služobného času zásahového hasiča, kedy 8 hodín z 24 hodinovej zmeny nie je považovaných za pracovný (služobný) čas. Smernica pritom vyžaduje jasné a predvídateľné pravidlá plánovania a výpočtu

pracovného času pracovníkov. Pri rozvrhovaní a správnom započítavaní služobnej pohotovosti do pracovného času by rozvrh musel počítať so služobným časom v dĺžke minimálne 24 hodín v každej jednej zmene, čo by znamenalo, že už pri dvoch zmenách za týždeň by bol dosiahnutý maximálny limit 48 hodinového týždenného služobného času. Vnútroštátne stanovený týždenný služobný čas hasičov by bol prekročený o viac než 10 hodín za týždeň. Práve preto žalovaný v rozvrhoch služieb ale ani v samotnom zákone o Hasičskom a záchrannom zbore nepočíta so služobnou pohotovosťou ako s pracovným časom a ani ho následne do pracovného času nezapočítava. Ak v niektorý týždeň pripadne zásahovému hasičovi zmena na pondelok, ďalšie zmeny sú vo štvrtok a v nedeľu, čo je bez ďalšieho 72 hodín za týždeň, ku ktorým je ešte potrebné pripočítať všetky hodiny nadčasov, nariadenej pohotovosti, povinných výcvikov, kurzov a školení.

3.2 Žalovaný bezdôvodne vytýka, že súd prvej inštancie rozhodol o mzdovom nároku. Žalovaný bez ohľadu na podstatu prejednávaného žalobného nároku opakovane prednáša argumentáciu o uplatňovaní údajných mzdových nárokov a tvrdí, že žalobca údajne neuniesol dôkazné bremeno, spochybňuje dôkaz vo forme jeho výsluchu vykonaného na pojednávaní. Výsluch strany sporu podľa § 195 C. s. p. je zákonom predpokladaným a dôkaznou hodnotou úplne rovnocenným dôkazom v porovnaní s akýmikoľvek inými dôkazmi. To, ako sa porušenie práva prejavilo na súkromnom živote jednotlivca možno zistiť práve výpoveďou takto poškodenej osoby. Z takto vykonaného dôkazu vykonal súd prvej inštancie správne skutkové zistenia o zásahu do osobnostných práv žalobcu vo sfére súkromného a rodinného života. V ods. 21 rozsudku súd prvej inštancie akcentoval aj to, že žalovaný protiprávny stav znamená aj zásah do základných práv garantovaných článkami 36 a 40 Ústavy Slovenskej republiky. Súd tak mal okrem samotnej straty času odpočinku znamenajúcej bez ďalšieho zásah do bezpečnosti a zdravia v dôsledku porušovania limitov pracovného času zistené a preukázané aj ďalšie následky žalovaného protiprávneho stavu a to vo forme zásahov do súkromného a rodinného života žalobcu. Žalovaný neberie do úvahy, že v prípade žalobcu nejde o typický spor o ochranu osobnosti podľa § 11 OZ a poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v sporoch o nárokoch pozostalých po obetiach dopravných nehôd, prípadne obetí násilných trestných činov, či prípady difamačných výrokov. Ustanovenia o ochrane osobnosti sú v tomto spore žalobcu aplikované len na základe analógie ako podklad pre určenie výšky majetkovej ujmy žalobcu. Dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody porušením článku 6 písm. b) smernice podľa rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-243/09 Günter Fuß je už len samotná strata času odpočinku bez toho, aby k tomuto následku musel pristúpiť aj akýkoľvek ďalší prípadný následok na osobnostných právach žalobcu demonštratívne uvedených v § 13 ods. 2 OZ. Žalobca je presvedčený, že ujmu, ktorá prekračovaním limitu pracovného času žalobcovi vznikla, by ako zásadne negatívnu ujmu na svojich osobnostných právach pociťoval každý, kto by sa nachádzal v rovnakom postavení a znášal takýto stav počas celého svojho pracovného pôsobenia na úkor svojho súkromného života. Odpočinok po práci je nenahraditeľná hodnota a má nepochybne zásadný vplyv aj na kvalitu každodenného života každého človeka. Ak človek o takýto svoj voľný čas prichádza dlhoročne a fakticky sústavne, nepochybne to ovplyvňuje nielen jeho samotného, ale aj jeho najbližších.

3.3 Súd prvej inštancie sa stotožnil so žalobcom uplatneným spôsobom výpočtu náhrady škody v podobe nemajetkovej ujmy. Práve odvíjanie žalovanej sumy od súčtu hodín odpracovanej, avšak do pracovného času nezapočítanej určenej služobnej pohotovosti zohľadňuje základnú skutočnosť, že nepovažovaním služobnej pohotovosti za pracovný čas bol porušovaný článok 2 bod 1 smernice a následne nezapočítaním služobnej pohotovosti do odpracovaného času bol prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času porušovaný aj článok 6 písm. b) smernice, ako aj vnútroštátna úprava o pracovnom čase hasičov. Vyčíslenie náhrady nemajetkovej ujmy je len orientačné východiskové kritérium, ktoré umožňuje súdu posúdiť, či žalobcom uplatnená výška náhrady zodpovedá požiadavke primeranosti. Takýto postup žalobcu nemožno považovať za uplatnenie mzdových nárokov. Žalobca považuje za neakceptovateľné, že žalovaný štát porušujúci dlhoročne svoje povinnosti vedome nerieši a udržiava ním vyvolaný protiprávny stav a jednotlivcovi vyčíta, že sa domáha odškodnenia ujmy, ktorá reálne vznikla a za ktorú štát zodpovedá na základe zásady objektívnej zodpovednosti. Len žalovaný štát má reálne všetky materiálne a formálne prostriedky na zabezpečenie, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu. Ani súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nenahradí ujmu, ktorú žalovaný protiprávny stav spôsobil žalobcovi a sprostredkovane aj jeho rodine. Práve vzhľadom na tieto okolnosti plní priznaná náhrada nielen satisfakčnú, ale aj preventívno-sankčnú funkciu. Žalovanému existujúci stav vyhovuje, keď v skutočnosti súčasných približne 3000 zásahových hasičov zabezpečuje zásahovú činnosť hasičského a záchranného zboru aj za ďalších chýbajúcich približne 1000 hasičov, ktorí by mali pracovať v štvrtej zmene, pri existencii ktorej by bolo možné neprekračovať maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času.

3.4 Žalobca za úplne neprijateľné považuje, aby žalovaný nemiestnym spôsobom apeloval na zmenu rozhodovacej praxe súdov vo svoj prospech. Žalovaný v odvolaní poukazuje na rozhodnutia súdov na základe odlišných žalôb, preto nie je možné zovšeobecňovať rozhodnutia súdov, ako to činí žalovaný. Námietku žalovaného, že rozsudok súdu prvej inštancie je arbitrárny a nepreskúmateľný, z čoho vyvodzuje naplnenie odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), prípadne písm. d) Civilného sporového poriadku a porušenie jeho práva na spravodlivý proces považuje žalobca za účelovú a nedôvodnú. Za procesnú vadu konania podľa § 365 ods. 1 písm. b) nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa. Námietky žalovaného voči odôvodneniu rozsudku sú založené len na jeho nespokojnosti s právnym posúdením a meritórnym rozhodnutím súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie zákonným spôsobom rozhodol o veci samej, aj o nároku žalobcu na náhradu trov konania.
3.5 Žalobca navrhuje potvrdiť rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému uložiť povinnosť nahradiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici na rozhodnutie o odvolaní žalovaného prejednal vec bez nariadenia pojednávania v celom rozsahu v súlade s § 379 C. s. p. o viazanosti odvolacieho súdu rozsahom odvolania § 380 C. s. p., podľa ktorého je odvolací súd viazaný aj dôvodmi odvolania, mimo ktorých môže prihliadať iba na vady týkajúce sa procesných podmienok (zistené neboli) a dospel k názoru, že žiaden z odvolacích dôvodov použitých žalovaným nebol spôsobilý privodiť zmenu alebo zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie. Základom pre rozhodnutie odvolacieho súdu bol súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý súd prvej inštancie aj správne právne posúdil. Odvolací súd stotožňujúc sa s názorom súdu prvej inštancie o dôvodnosti žaloby v celom rozsahu rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdil.

5. Odvolací súd súhlasí s názorom žalovaného, že voči forme napadnutého rozsudku možno mať výhrady, keď si súd prvej inštancie nedal námahu vlastnými slovami zhrnúť obsah žaloby, obrany žalovaného a ich opakovaných podaní, ktoré len skopíroval do textu odôvodnenia na 59 stranách, čím mohli strany sporu aj súd vyššej inštancie nadobudnúť pochybnosti, či sa sudca dôsledne s vecou pred rozhodnutím o nej oboznámil. Pokiaľ obsah rozhodnutia dáva správne odpovede na všetky relevantné otázky, bolo by prílišným formalizmom zrušiť napadnutý rozsudok len pre formálne vady odôvodnenia. Odvolací súd dokázal aj z neprehľadného odôvodnenia napadnutého rozsudku zistiť, čo viedlo súd prvej inštancie k vyhoveniu žalobe. Rozsudok pochopil aj žalovaný, keď voči nej vznáša v odvolaní konkrétne námietky.

6. Nosnou myšlienkou rozhodnutia súdu prvej inštancie je, že smernica 2003/88/ES nebola do zákona č. 315/2001 Z. z. správne transponovaná, keď zákon o Hasičskom a záchrannom zbore umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti hasiča do služobného času a rozvrhnúť služobný čas žalobcu tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6 písm. b) smernice.

7. Nezodpovedá obsahu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie tvrdenie žalovaného, že sa súd prvej inštancie nevyjadril k výpočtom služobného času žalobcu v rozhodnom období. V bode 15. odôvodnenia uviedol súd prvej inštancie, že akceptoval výpočet žalobcu z podkladov zistených od zamestnávateľa a žalovaného kontrolný výpočet odmietol z dôvodu, že zákon o Hasičskom a záchrannom zbore neobsahuje úpravu „referenčných období“, žalovaný si prispôsobil „referenčné obdobia“ predmetu sporu, nebolo preukázané, že zákon o Hasičskom a záchrannom zbore obsahuje mechanizmy, ktoré by zabezpečili, že maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas nebude prekračovaný v každom období dvoch po sebe nasledujúcich pevných referenčných obdobiach. Takúto odpoveď na podstatné námietky žalovaného, že žalobca nesprávne pri odôvodnení žaloby vychádzal z fondu pracovného času a nezohľadňuje tzv. neutrálne dni podľa článku 16 písm. b) smernice nemožno považovať za vyčerpávajúcu a presvedčivú. Civilný sporový poriadok v § 387 ods. 3 ukladá odvolaciemu súdu, aby sa predišlo zbytočnému zrušovaniu rozhodnutia súdu prvej inštancie zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.
7.1 Plniac si zákonom uloženú povinnosť skontroloval odvolací súd z údajov dostupných zo spisu, či v žalovanom období dochádzalo a v akom rozsahu k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času u žalobcu. Za základ pre svoje výpočty vzal odvolací súd údaje o počte odpracovaných

hodín služobnej činnosti a služobnej pohotovosti uvádzané vo výplatných páskach žalobcu a bez odpočtu neutrálnych dní ich vydelil počtom týždňov pripadajúcich na jednotlivé mesiace, keď zákon č. 315/2001 Z. z. neurčuje, kedy začína a kedy končí 6 mesačné obdobie, v rámci ktorého by mal zamestnávateľ žalobcovi či iným príslušníkom Hasičského a záchranného zboru podľa § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. rozvrhovať služby tak, aby týždenný 48 hodinový pracovný čas bol dodržaný. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe uvádzal bez podpory svojho tvrdenia zákonným ustanovením, že v podmienkach SR sa používajú referenčné obdobia od januára do júna a od júla do decembra, keďže ale smernica ich začiatok a koniec neurčuje, v prípade žalobcu bude on aplikovať referenčné obdobia na žalobcom vymedzené rozhodné obdobie od apríla do septembra a od októbra do marca toho ktorého roku. Postup žalovaného nie je možné považovať za správny. Ak je určenie referenčných období na ľubovôli žalovaného, môže si žalovaný zvoliť referenčné obdobia tak, aby výsledok zodpovedal jeho argumentácii o neprekročení limitu týždenného pracovného času napr. takým zoskupením mesiacov, aby výsledok nepotvrdzoval žalobcom tvrdené porušenie jeho práva na 48 hodinový pracovný čas.
7.2 Dôvodné sú námietky žalovaného, že žalobca nesprávne do vzorca na výpočet priemerného týždenného pracovného času dosadzuje údaje o fonde pracovného času, ktorý nepredstavuje veličinu vyjadrujúcu skutočne odpracovaný čas, ale plánovaný, do ktorého sa započítavajú aj neutrálne dni určené v článku 16 písm. b) smernice. Bez odpočtu neutrálnych dní sa podľa priloženej tabuľky č. 1 javí, že v období od apríla 2021 do februára 2024 opakovane dochádzalo u žalobcu k prekročeniu maximálneho týždenného pracovného času 48 hodín (pozri stĺpec Počet hodín pripadajúcich na týždeň).

Tabuľka č. 1

Mesiac	Hodiny služobnej činnosti	Hodiny služobnej pohotovosti	Spolu odpracované hodiny	Počet týždňov v mesiaci	Počet hodín pripadajúcich na týždeň
04/2021	102,00	42,00	144,00	4,20	34,29
05/2021	156,00	59,50	215,50	4,40	48,98
06/2021	102,00	49,00	151,00	4,20	35,95
07/2021	156,00	87,00	243,00	4,40	55,23
08/2021	115,00	47,50	162,50	4,40	36,93
09/2021	170,00	84,00	254,00	4,20	60,48
Spolu	801,00	369,00	1170,00	25,80	45,35
6 mesačné obdobie					
10/2021	138,10	106,00	244,10	4,40	55,48
11/2021	149,00	80,00	229,00	4,20	54,52
12/2021	85,00	35,00	120,00	4,40	27,27
01/2022	136,00	70,50	206,50	4,40	46,93
02/2022	136,00	80,00	216,00	4,00	54,00
03/2022	177,75	95,33	273,08	4,40	62,06
Spolu	821,85	466,83	1288,68	25,80	49,95
6 mesačné obdobie					
04/2022	182,00	88,00	270,00	4,20	64,29
05/2022	176,00	80,00	256,00	4,40	58,18
06/2022	96,00	66,00	162,00	4,20	38,57
07/2022	128,00	48,00	176,00	4,40	40,00
08/2022	184,00	112,00	296,00	4,40	67,27
09/2022	112,00	58,00	170,00	4,20	40,48
Spolu	878,00	452,00	1330,00	25,80	51,55
6 mesačné obdobie					
10/2022	164,00	110,00	274,00	4,40	62,27
11/2022	96,00	48,00	144,00	4,20	34,29
12/2022	64,00	40,00	104,00	4,40	23,64
01/2023	160,00	64,00	224,00	4,40	50,91
02/2023	116,00	58,00	174,00	4,00	43,50
03/2023	164,68	86,32	251,00	4,40	57,05
Spolu	764,68	406,32	1171,00	25,80	45,39
6 mesačné obdobie					

04/2023 80,00 40,00 120,00 4,20 28,57
05/2023 134,50 67,00 201,50 4,40 45,80
06/2023 146,50 104,00 250,50 4,20 59,64
07/2023 80,00 40,00 120,00 4,40 27,27
08/2023 144,00 96,00 240,00 4,40 54,55
09/2023 112,00 71,00 183,00 4,20 43,57
Spolu 697,00 € 418,00 1115,00 25,80 43,22
6 mesačné obdobie
10/2023 158,00 72,95 230,95 4,40 52,49
11/2023 128,00 77,00 205,00 4,20 48,81
12/2023 103,00 56,00 159,00 4,40 36,14
01/2024 122,00 48,00 170,00 4,40 38,64
02/2024 132,50 64,00 196,50 4,14 47,46
Spolu 643,50 € 317,95 961,45 21,54 44,64
6 mesačné obdobie

8. Z plánu služieb žalobcu za rozhodné obdobie odvolací súd zistil, akú činnosť žalobca v ten ktorý deň vykonával, kedy mal dovolenku, kedy sa zúčastnil školenia či rekondičného pobytu. Za výkon práce v zmysle článku 2 ods. 1 smernice sa považuje aj účasť na školeniach a povinných rekondičných pobytoch absolvovaných žalobcom v zariadení určenom zamestnávateľom. Pre účely výpočtu priemerného pracovného času žalobcu v tejto veci akceptoval odvolací súd názor žalovaného, že ak zákon o Hasičskom a záchrannom zbore ani smernica neurčujú počiatok a koniec referenčných období, možno v spore (ako je tento) zisťovať, či bol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas v žalovanom období tak, že sa tento rozdelí na 6 mesačné obdobia. Rovnako ako žalovaný vo svojich výpočtoch na č. l. 159 spisu zohľadnil odvolací súd neutrálne dni podľa článku 16 písm. b) smernice a ako výkon práce žalobcovi započítal tie isté položky ako žalovaný (vo vyjadrení žalovaného na č. l. 158 je uvedené, že sa do pracovného času hasiča započítava výkon štátnej služby, služobná pohotovosť, školenia, zvyšovanie kvalifikácie a rekondičné pobyty). Za neutrálne dni sa považujú dovolenky uvádzané v pláne služieb pod skratkou DOV, práceneschopnosť pod skratkou PN a covidová práceneschopnosť pod skratkou PNK (článok 16 písm. b/ smernice 2003/88/ES). Z výpisu o činnosti žalobcu z plánu služieb za žalované obdobie od 04/2021 do 02/2024 zistil odvolací súd počet neutrálnych dní za to ktoré 6 mesačné obdobie. Za prvé 6 mesačné obdobie 04/2021 až 09/2021 je potrebné odpočítať 7 dní, za 6 mesačné obdobie od 10/2021 do 03/2022 – 5 dní a 6 mesačné obdobie od 04/2022 do 09/2022 iba 2 dni, za ďalšie 6 mesačné obdobie od 10/2022 do 03/2023 – 5 neutrálnych dní, za obdobie od 04/2023 do 09/2023 – 7 neutrálnych dní a za posledné iba 5 mesačné obdobie podľa žaloby od 10/2023 do 02/2024 – 10 dní. Žalovaný vo svojich výpočtoch o priemernom týždennom služobnom čase žalobcu za žalované obdobie dospel k iným výsledkom než odvolací súd, čo je spôsobené tým, že žalovaný počty vykazovaných hodín pracovnej pohotovosti u žalobcu delí na hodiny odslúženej nočnej pohotovosti, čas výjazdu počas pohotovosti, čas zásahu po ukončení služobného dňa, aktívnu časť služobnej pohotovosti a nie všetky takto rozčlenené hodiny pohotovosti započítava do celkového počtu skutočne odslúžených hodín. Naproti tomu odvolací súd vychádzajúc z výplatných pások spočítal vykazované hodiny služobnej činnosti, hodiny služobnej pohotovosti, ktoré spolu dávajú odpracované hodiny v mesiaci a k týmto hodnotám za každé 6 mesačné obdobie pripočítal hodiny strávené na školeniach a rekondičných pobytoch, ktoré sa podľa článku 2 ods. 1 smernice považujú za pracovný čas.

9. Z plánu služieb za žalované obdobie od 04/2021 do 02/2024 boli zistené tieto údaje:

Tabuľka č. 2

Mesiac Neutrálne dni
Druh vykonávanej činnosti podľa počtu hodín a dôvod neprítomnosti v práci po mesiacoch podľa článku 16 písm. b) smernice 2003/88/ES
04/2021 v riadku S sa vykazuje 170:00 odpracovaných hodín,
v riadku P v stĺpci PR 42:00 odpracovaných hodín

pohotovosti; neprítomnosť v práci sa vykazuje dva
dni pod skratkou DOS a dva dni pod skratkou DOD.

05/2021 v riadku S má vykázaných 180:00 odpracovaných hodín,
v riadku P pod stĺpcom PR 59:30 hodín pohotovostnej
služby; neprítomnosť v práci jeden deň DOS. Ešte má SVP 1x

06/2021 v riadku S vykázaných 119:00 odpracovaných hodín, 1xDOV
v riadku P v stĺpci PR odpracovaných 49:00 pohotovosti;
neprítomnosť v práci jeden deň DOV.

07/2021 v riadku S má vykázaných 190:00 odpracovaných hodín, 2x DOV
v riadku P pod stĺpcom PR 87:00 hodín
pohotovosti; neprítomnosť v práci 2x DOV.

08/2021 v riadku S má vykázaných 177:30 odpracovaných hodín a v 4x DOV
riadku P v stĺpci PR 47:30 hodín pohotovostnej služby;
neprítomnosť v práci 4x DOV

09/2021 v riadku S sa vykazuje 178:00 hodín odpracovaných a v riadku
P v stĺpci PR 84:00 hodín odpracovaných pohotovostných
služieb, jeden deň bol na školení.
6 mesačný súčet neutrálnych dní 7 dní

10/2021 v riadku S má vykázaných 127:00 odpracovaných hodín,
v riadku P v stĺpci PR 106:00 hodín pohotovosti.

11/2021 v riadku S sa vykazuje 181:00 hodín služobnej činnosti,
v riadku P v stĺpci PR 80:00 pracovnej pohotovosti. Žalobca
sa zúčastnil školení počas 4 pracovných dní.

12/2021 v riadku S sa mu vykazuje 153:00 hodín služobnej činnosti, 3x DOV
v riadku P 41:30 hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR.
Žalobca čerpal tri dni DOV a jeden deň DOS.

01/2022 v riadku S má vykázaných 168:00 odpracovaných hodín, 2x DOV
v riadku P 64:00 hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR,
čerpal 2x DOV.

02/2022 v riadku S sa vykazuje 144:00 hodín služobnej činnosti,
v riadku P 80:00 hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR;
neprítomnosť v práci 2x DOD.

03/2022 podľa riadku S odpracoval 160:00 hodín služobnej činnosti,
v riadku P v stĺpci PR sa mu vykazuje 79:20 hodín pracovnej
pohotovosti.
6 mesačný súčet neutrálnych dní 5 dní

04/2022 v riadku S má vykázaných odpracovaných 201:30 hodín,
v riadku P sa započítava 88:00 hodín pracovnej pohotovosti
pod stĺpcom PR.

05/2022 v riadku S počet odpracovaných hodín 196:00, v riadku P
hodiny pohotovosti v stĺpci PR 80:00.

06/2022 v riadku S 96:00 odpracovaných hodín, v riadku P 66:00

hodín pohotovosti pod stĺpcom PR.

07/2022 v riadku S má vykázaných 160:00 odpracovaných hodín,
v riadku P pod stĺpcom PR 48:00 hodín pracovnej
pohotovosti; neprítomnosť na pracovisku 1x VS, 1x NV,
1x DOD, 1x SVP.

08/2022 v riadku S 184:00 hodín služobnej činnosti odpracovaných,
v riadku P sa vykazuje 112:00 hodín pracovnej pohotovosti
pod stĺpcom PR.

09/2022 v riadku S má vykázaných 160:00 hodín odpracovaných hodín, 2x DOV
v riadku P pod stĺpcom PR má vykázaných 58:00 hodín
pracovnej pohotovosti; neprítomný bol na pracovisku 1x pre
VS, 2x pre DOV, 1x DOS.
6 mesačný súčet neutrálnych dní 2 dni

10/2022 v riadku S sa mu vykazuje 166:30 odpracovaných hodín 1x DOV
služobnej činnosti, v riadku P 110:00 hodín pracovnej
pohotovosti pod stĺpcom PR; neprítomnosť v práci 1x VS,
1x DOV.

11/2022 podľa riadku S odpracoval 172:00 hodín služobnej činnosti, 1x DOV
podľa riadku P 48:00 hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR;
v práci sa mu vykazuje neprítomnosť 1xDOV, 3x školenie
v pracovných dňoch, účasť na rekondičnom pobyte v období
od 24. – 30.11., z čoho 5 dní pripadá na pracovný deň.

12/2022 podľa riadku S odpracoval žalobca 149:30 hodín služobnej 3x DOV
činnosti, podľa riadku P 39:30 hodín pracovnej pohotovosti pod
stĺpcom PR a v období od 01. – 07.12. sa zúčastnil rekondičného
pobytu, z ktorých 5 dní pripadlo na pracovný deň, tri dni
čerpal DOV.

01/2023 podľa riadku S má žalobca vykázaných odpracovaných
176:00 hodín služobnej činnosti, v riadku P sa mu vykazuje
pracovná pohotovosť odpracovaná v rozsahu 64:00 hodín pod
stĺpcom PR; neprítomnosť v práci 1x DOS a 1x NV, 1x VS.

02/2023 odpracované hodiny služobnej činnosti podľa riadku
S 148:00, odpracované hodiny pracovnej pohotovosti pod
stĺpcom PR 58:00; neprítomnosť na pracovisku 2x DOD, 1x VS.

03/2023 podľa riadku S odpracoval žalobca 176:00 hodín služobnej činnosti,
v riadku P má vykázaných 86:19 hodín pracovnej pohotovosti pod
stĺpcom PR a zúčastnil sa školenia v dvoch pracovných dňoch.

6 mesačný súčet neutrálnych dní 5 dní

04/2023 podľa riadku S sa vykazuje žalobcovi 152:00 hodín služobnej 1x DOV
činnosti, v riadku P 40:00 hodín odslúženej pohotovosti v stĺpci
PR; neprítomnosť na pracovisku 1x SVP, 1x DOS, 1x DOV,
1x DOD

05/2023 odpracované hodiny služobnej činnosti vykázané 161:30 v riadku S, v riadku P odpracovaná pohotovosť počtom 88:30 hodín pod stĺpcom PR; zúčastnil sa žalobca jeden deň školenia, jeden deň chýbal pre DOS.

06/2023 podľa riadku S odpracoval žalobca 160:00 hodín služobnej činnosti, v riadku P sa mu vykazuje pracovná pohotovosť odpracovaná 82:30 hodín pod stĺpcom PR, jeden deň bol u lekára.

07/2023 podľa riadku S sa vykazuje žalobcovi 160:00 hodín služobnej činnosti, podľa riadku P 40:00 hodín pracovnej pohotovosti v stĺpci PR; žalobca čerpal DOV štyri dni a 1x má vykázanú neprítomnosť SVP. 4x DOV

08/2023 v riadku S vykázaných 160:00 hodín služobnej činnosti a v riadku P 96:00 hodín odslúženej pohotovosti v stĺpci PR. ešte 1x DOS

09/2023 podľa riadku S odpracoval 160:00 hodín služobnej činnosti a v riadku P sa mu vykazuje 71:00 hodín odpracovanej pohotovosti pod stĺpcom PR, dva dni čerpal DOV. Ešte 1x DOS 2x DOV

6 mesačný súčet neutrálnych dní 7 dní

10/2023 podľa riadku S odpracoval žalobca 190:00 hodín služobnej činnosti A 72:57 hodín pohotovosti, 2x DOV 2x DOV

11/2023 v riadku S sa vykazuje žalobcovi 160:00 odpracovaných hodín služobnej činnosti, v riadku P pod stĺpcom PR 77:00 odpracovanej pohotovosti, dva dni čerpal DOV. 2x DOV

12/2023 riadok S vykázaných 144:00 hodín služobnej činnosti, v riadku P pod Stĺpcom PR 56:00 hodín odslúženej pohotovosti; jeden deň bol žalobca u lekára a štyri dni sa mu vykazuje DOV. 4x DOV

01/2024 podľa riadku S sa započítava žalobcovi 170:00 odpracovaných hodín služobnej činnosti, pohotovosť v riadku P pod stĺpcom PR vykázaná 48:00 hodín; jeden deň čerpal žalobca NV, 1x DOV, 2x DOD 1x DOV

02/2024 podľa riadku S odslúžil žalobca 164:30 hodín služobnej činnosti, podľa riadku P 64:00 hodín pohotovosti v stĺpci PR a nebol prítomný na pracovisku pre DOV jeden deň a SVP jeden deň. 1x DOV

5 mesačný súčet neutrálnych dní 10 dní

10. Priemerný počet žalobcom odpracovaných hodín za týždeň vypočítal odvolací súd tak, že počet týždňov v mesiaci v tabuľke č. 1 premenil na dni (25,80 týždňa = 180,60 dní, 21,54 týždňa = 150,78 dní), od ktorých v každom 6 mesačnom období odpočítal neutrálne dni a takto získaný počet započítateľných dní na výkon práce žalobcu znovu premenil na týždne, ktorým údajom vydelil počet odpracovaných hodín vykazovaných žalobcovi vo výplatnej páske, ku ktorým pripočítal hodiny strávené na školeniach a rekondičnom pobyte z dôvodu, že sa tento čas považuje za pracovný čas. Z takto získaného údaja o odpracovanom čase žalobcu po vydelení počtom týždňov pripadajúcich na to ktoré polročné obdobie (po odpočítaní neutrálnych dní) dostal výsledok o priemernom počte odpracovaných hodín za týždeň, z ktorého vyplýva, že priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň v období 04/2021 až 09/2021

u žalobcu vyšiel na 47,47; v období 10/2021 do 03/2022 odpracoval žalobca v priemere 52,57 hodín týždenne, v období 04/2022 až 09/2022 odpracoval žalobca priemerne 52,13 hodín týždenne, v období od 10/2022 do 03/2023 vychádza priemerný týždenný pracovný čas žalobcu na 51,17 hodín, v období 04/2023 až 09/2023 je týždenný priemerný počet odpracovaných hodín iba 45,26 a v poslednom 5 mesačnom období od 10/2023 do 02/2024 je vykázaných žalobcovi 47,80 hodín odpracovaných týždenne v priemere. Tieto výsledky získal odvolací súd nasledovným spôsobom:

V období od – do

04/2021 – 09/2021 zo 180,60 dní (25,80 týždňov) sa odpočíta 7 neutrálnych dní = 173,60 dní : 7 = 24,8 týždňov
1170 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky + 7,5 dopočítaných hodín za 1x školenie = 1177,50 : 24,8 týždňov = 47,47 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

10/2021 – 03/2022 zo 180,60 dní (25,80 týždňov) sa odpočíta 5 neutrálnych dní = 175,60 dní : 7 = 25,08 týždňov
1288,68 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky + 30 dopočítaných hodín za 4x školenie = 1318,68 : 25,08 týždňov = 52,57 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

04/2022 – 09/2022 zo 180,60 dní (25,80 týždňov) sa odpočíta 2 neutrálne dni = 178,60 dní : 7 = 25,51 týždňov
1330 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky : 25,51 týždňov = 52,13 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

10/2022 – 03/2023 zo 180,60 dní (25,80 týždňov) sa odpočíta 5 neutrálnych dní = 175,60 dní : 7 = 25,08 týždňov
1171 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky + 37,5 dopočítaných hodín za 5x školenie + 75 dopočítaných hodín za 10 x rekondičný pobyt = 1283,50 dopočítaných hodín : 25,08 týždňov = 51,17 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

04/2023 – 09/2023 zo 180,60 dní (25,80 týždňov) sa odpočíta 7 neutrálnych dní = 173,60 dní : 7 = 24,80 týždňov
1115 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky + 7,5 dopočítaných hodín za 1x účasť na školení = 1122,50 dopočítaných hodín : 24,80 týždňov = 45,26 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

10/2023 – 02/2024 zo 150,78 dní (21,54 týždňov) sa odpočíta 10 neutrálnych dní = 140,78 : 7 = 20,11 týždňov
961,45 odpracovaných hodín podľa výplatnej pásky : 20,11 týždňov = 47,80 (priemerný počet odpracovaných hodín za týždeň)

Žalovaný v podaní z 5. augusta 2024 uvádza, že v referenčnom období od apríla 2021 do septembra 2021 odpracoval žalobca spolu 1116 hodín v 25,143 týždňoch, čo predstavuje 176 dní a teda jeho priemerný týždenný služobný čas v tomto období je 44,386 hodín týždenne.

Žalovaný v podaní z 5. augusta 2024 vykazuje žalobcovi v referenčnom období od októbra 2021 do marca 2022 1216,1 odpracovaných hodín v 25,286 týždňoch, čo predstavuje 177 dní, čím dospel k výpočtu priemerného týždenného služobného času v tomto období na 48,094 hodín týždenne

V podaní z 5. augusta 2024 žalovaný v referenčnom období od apríla 2022 do septembra 2022 vykazuje žalobcovi odpracovaných 1245,5 hodín v 25,786 týždňoch, čo predstavuje 181 dní s výsledkom priemerného týždenného služobného času na 48,301 hodín týždenne.

Žalovaný v podaní z 5. augusta 2024 za referenčné obdobie od októbra 2022 do marca 2023 vykazuje žalobcovi odpracovaných 1182,5 hodín v 25,286 týždňoch, čo predstavuje 177 dní a priemerný týždenný služobný čas tvorí výsledok 46,765 hodín.

V podaní z 5. augusta 2024 vykazuje žalovaný žalobcovi za referenčné obdobie od apríla 2023 do septembra 2023 1071,50 odpracovaných hodín v 25,143 týždňoch, čo predstavuje 176 dní a uvádza, že jeho priemerný týždenný služobný čas v tomto období bol 42,616 hodín týždenne

Žalovaný v podaní 5. augusta 2024 započítava do referenčného obdobia október 2023 až marec 2024 (aj keď marec 2024 nie je žalovaným obdobím) 1103,5 hodín odpracovaných v 24,572 týždňoch, čo predstavuje 172 dní s tvrdením, že priemerný týždenný služobný čas žalobcu v tomto období je 44,909 hodín týždenne.

11. Z prehľadu výpočtov priemerného počtu odpracovaných hodín za týždeň uskutočneného odvolacím súdom je evidentné, že spôsobom rozvrhnutia služobného času a pohotovostných služieb u žalobcu opakovane dochádzalo k prekročeniu maximálne prípustného týždenného pracovného času podľa smernice 2003/88/ES, čo bolo spôsobené tým, že zákon o Hasičskom a záchrannom zbore umožňoval nezapočítať hodiny služobnej pohotovosti vykonávané (odslúžené) hasičom v mieste výkonu štátnej služby do služobného času, hoci sa podľa článku 2 ods. 1 smernice aj čas neaktívnej služobnej pohotovosti považuje za pracovný čas definovaný smernicou ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a/alebo praxou. Porušenie článku 6 písm. b) smernice je dôsledkom nesprávnej transpozície smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., čo už priznala aj vláda SR (bod 13. tohto rozhodnutia).

12. Rozdielne výsledky pri výpočte priemerného pracovného času žalobcu za každé obdobie 7 dní medzi žalobcom, žalovaným a odvolacím súdom sú spôsobené dosadzovaním rôznych premenných do vzorca na výpočet priemerného pracovného času žalobcu. Výpočty žalovaného predložené súdu prvej inštancie o priemernom týždennom služobnom čase žalobcu na č. l. 159 spisu nie je možné považovať za správne z dôvodu, že žalovaný žiadne hodiny služobnej pohotovosti do celkového počtu odpracovaných hodín žalobcom, teda do jeho pracovného času v rozpore s článkom 2 ods. 2 smernice, nezahrnul. Tento záver vyplýva zo žalovaným vyhotovenej tabuľky, keď počet odslúžených celých zmien násobí 24 hodinami, ku ktorým pripočítava iba počet odslúžených hodín mimo celých zmien a hoci rozpisuje v štyroch stĺpcov, aké činnosti počas hodín služobnej pohotovosti žalobca vykonával, ani jednu hodinu odslúženej služobnej pohotovosti do celkového času skutočne odslúžených hodín v mesiaci nezarátal. Napr. v mesiaci apríl 2021 uvádza žalovaný, že žalobca odslúžil 6 celých zmien x 24 hodín = 144 hodín odslúžených pri plánovaných zmenách, nie sú však zohľadnené hodiny odslúžené počas nočnej pohotovosti v počte 42. Rovnako tak v máji 2021 žalovaný do celkového počtu skutočne odslúžených hodín v mesiaci zaratával len 7 zmien po 24 hodín, k tomu pripočítava 10 hodín odslúžených mimo celých zmien a 3 hodiny strávené časom zásahu po ukončení služobného dňa, ignoruje však 42 hodín odslúženej nočnej pohotovosti. Týmto spôsobom pri výpočte priemerného týždenného pracovného času žalobcu v rozhodnom období postupoval žalovaný v každom mesiaci, preto výsledky jeho prepočtov nie sú absolútne použiteľné.

13. Nesprávnu transpozíciu smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z. potvrdzuje aj novela zákona č. 315/2001 Z. z. schválená Národnou radou Slovenskej republiky na 35. schôdzi dňa 17.06.2025. Návrh novely zákona o Hasičskom a záchrannom zbore predložila vláda, ktorá uznesením č. 298/2025 z 12.06.2025 schválila návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 315/2001 Z. z. a potreba novelizácie zákona o Hasičskom a záchrannom zbore podľa dôvodovej správy k návrhu zákona bola vyvolaná prebiehajúcimi súdnymi spormi príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v súvislosti s prekračovaním 48 hodinového priemerného týždenného služobného času, „ktoré vznikajú preto, že sa do tohto limitu nezarátava služobná pohotovosť v mieste výkonu štátnej služby, ako to vyžaduje európska legislatíva“. V návrhu zákona sa uvádza, že služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru podľa aktuálneho znenia zákona č. 315/2001 Z. z. predstavuje 40 hodín týždenne, „pričom služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času“. Služobná pohotovosť sa príslušníkom určuje, t. j. nemajú možnosť ju odmietnuť. Výslovne sa uvádza, že: „Súdny dvor Európskej únie posudzuje legálnosť postupu Slovenskej republiky pri aplikácii smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES, ktorá stanovuje maximálny pracovný čas zamestnanca. Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na hasičské a záchranné zložky. Zároveň začne Európska komisia posudzovať súlad zákona so smernicou 2003/88/ES; nie je predpoklad úspechu SR, pričom pri nezosúladení národnej legislatívy so smernicou 2003/88/ES hrozia pokuty v státisícoch až miliónoch Eur (vysoká pravdepodobnosť

v pomerne krátkom horizonte). Na základe uvedeného je potrebné zabezpečiť zosúladenie národnej legislatívy so smernicou 2003/88/ES.“.

14. Schválená novela zákona č. 315/2001 Z. z. nemá žiaden vplyv na tento prebiehajúci súdny spor. Odvolací súd na prijatie novely zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a časť predkladacej správy, v ktorej vláda SR odôvodňuje potrebuje prijatia tejto novely, poukazuje len pre účely skráteného odôvodnenia svojho rozhodnutia v zmysle § 387 ods. 1, 2 C. s. p., ktoré umožňuje odvolaciemu súdu pri stotožnení sa s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie obmedziť sa v odôvodnení svojho rozhodnutia len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.
14.1 Odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvádza, že súd prvej inštancie správne vyriešil všetky sporné otázky vyvstalé v priebehu konania. Súd prvej inštancie správne aplikoval právne predpisy, podľa ktorých nárok žalobcu posúdil. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore v znení účinnom za rozhodné obdobie v § 85 ods. 1 a 2 považoval za služobný čas len časový úsek, v ktorom príslušník vykonával štátnu službu a čas služobnej pohotovosti v § 92 ods. 1 a 2 od služobného času oddeľoval. Práve takéto znenie ustanovení zákona o Hasičskom a záchrannom zbore umožňovalo nezapočítavať čas služobnej pohotovosti do služobného času a prekračovanie maximálneho týždenného pracovného času určeného v článku 2 ods. 2 smernice. Pritom účelom smernice 2003/88/ES je chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov, smernica sa podľa článku 1 ods. 3 vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice. Nesprávny je názor žalovaného, že smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Služba hasičov sa nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, preto sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v článku 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS. Aj keď príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia úlohy pri zdolávaní požiarov a na úseku civilnej ochrany obyvateľstva vykonávajú záchranárske činnosti pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, ktoré nemožno predvídať, za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať a služobný čas príslušníkov rozvrhnúť tak, aby maximálny týždenný pracovný čas aj u príslušníkov Hasičského a záchranného zboru dodržaný bol.

15. Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi. V zmysle článku 144 ods. 1 a článku 3 ods. 1 Civilného sporového poriadku je súd viazaný medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom a tiež judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Právo Európskej únie má prednosť pred vnútroštátnym právom. Súdy SR sú povinné aplikovať vnútroštátne predpisy v súlade s normami práva Európskej únie a jej výkladom podaným Súdnym dvorom Európskej únie. Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyslovil, že smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na služobný pomer zásahových jednotiek verejnej požiarnej služby.
15.1 Nesprávny je názor žalovaného, že článok 17 ods. 1 smernica 2003/88/ES umožňuje odklon od článku 6 smernice v prípade príslušníkov hasičského zboru. Tento článok sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje, na pracovníkov protipožiarnej služby sa vzťahuje článok 17 ods. 3, ktorý však neumožňuje odklon od článku 6 smernice.

16. Predmetom sporu bol nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy ako škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva Európskej únie, smernice 2003/88/ES, ktorá bola nesprávne transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky zákona č. 315/2001 Z. z. Vnútroštátny zákonodarca musí do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt a pokiaľ smernica, ktorá v zásade priamy účinok nemá, ale v zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie môžu mať smernice vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát, vtedy, ak tento neprijal transponujúci právny akt alebo smernica nebola do vnútroštátneho práva transponovaná správne, môžu sa jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Právo jednotlivca na náhradu škody voči členskému štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Európskej únie vyplýva z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vo veci Frankovich, spoločné veci C-6/90 a C-9/90.

16.1 Súdny dvor Európskej únie vo veci Günter Fuß C-429/09 odmietol názor, že je povinnosťou zamestnanca (hasiča), u ktorého opakovane dochádzalo k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času upozorniť svojho zamestnávateľa s odôvodnením, že vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požadovali od svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku tohto porušenia by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie noriem únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa vo verejnom sektore systematicky prenášaná na jednotlivca, čím by sa týmto orgánom umožnilo, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňatí z ich dodržiavania. Vyžadovanie tejto podmienky by znamenalo spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku Európskej únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov.

17. Súd prvej inštancie správne ustálil, že podmienky na priznanie nároku na náhradu škody (porušená norma práva únie priznáva právo fyzickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, porušenie práva únie je dostatočne závažné, medzi porušením práva únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť) boli splnené. V konaní bolo preukázané, že v dôsledku porušenia únijného práva musel žalobca odpracovať reálne viac než 48 hodín týždenne v priemere a to na úkor svojho času na oddych a bezpečnosť pri práci. Ak je cieľom smernice 2003/88/ES chrániť bezpečnosť a zdravie zamestnanca určením maximálnej doby týždenného pracovného času, denného odpočinku, týždenného odpočinku, ročnej dovolenky a prestávok v práci, nebolo potrebné zisťovať, aký dopad má prekročenie maximálneho týždenného pracovného času na žalobcu či príslušníkov jeho rodiny, postačujúce je, že právo na denný a týždenný odpočinok po ťažkej a zodpovednej práci nebolo zachované.

18. Neobstojí názor žalovaného, že si žalobca v konaní spôsobom výpočtu nemajetkovej ujmy uplatňoval mzdový nárok. Cieľom žaloby žalobcu bolo dosiahnuť, aby bola dodržiavaná maximálna hranica týždenného pracovného času v súlade so smernicou. V zmysle judikatúry Súdneho dvora Európskej únie spôsob odškodnenia jednotlivca za porušenie práva Európskej únie zo strany členského štátu by mal vyplývať z vnútroštátneho poriadku. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcovi zo strany členského štátu porušením práva Európskej únie musí byť adekvátna spôsobenej škode. Súd prvej inštancie správne na prejednávaný spor analogicky aplikoval ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, keď vnútroštátny právny poriadok neobsahuje ustanovenia, podľa ktorých by bolo možné vec priamo posúdiť. Za bezvýznamné odvolací súd považuje, akým spôsobom dospel žalobca k výške požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, keď dôvodom uskutočneného výpočtu bolo len odôvodnenie a možnosť ukontrolovania výšky požadovanej náhrady z hľadiska jej primeranosti. Žalobca, ako mnohí iní žalobcovia v skutkovo a právne obdobných prípadoch, mohol požadovať náhradu nemajetkovej ujmy aj akoukoľvek konkrétnou sumou bez akýchkoľvek výpočtov a keď zvolil spôsob určenia náhrady nemajetkovej ujmy spôsobom ako sa určuje jeho mzda podľa zákona o Hasičskom a záchrannom zbore, neznamená to, že si uplatňuje doplatok mzdy, iba to, že výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy zrozumiteľným spôsobom odôvodnil. Žalobcom požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy spĺňa aj podľa názoru odvolacieho súdu satisfakčnú aj reparačnú funkciu, nebol dôvod znižovať jej výšku vzhľadom aj na skutkovo a právne obdobné spory prejednávané odvolacím súdom, na ktoré poukazoval aj žalovaný.

19. Žalovaný mal možnosť preveriť správnosť úvah súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v skutkovo a právne totožnej veci vedenej na Okresnom súde vo Zvolene pod sp. zn. 8C/15/2021 a na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 16Co/11/2022 v rámci dovolacieho konania začatého na jeho dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici; nestalo sa tak len z dôvodu, že žalovaný vzal dovolanie späť a Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9CdoPr/7/2023 zo dňa 27.09.2023 dovolacie konanie zastavil.

20. Súd prvej inštancie rozhodol správne aj o nároku žalobcu na náhradu trov konania voči žalovanému podľa § 255 ods. 1 C. s. p. v súlade so zásadou úspechu v konaní.

21. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého o nároku na náhradu

trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko žalobca bol v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešný, priznal mu odvolací súd proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %); z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

22. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,
a) ktorému súdu je určené,
b) kto ho robí,
c) ktorej veci sa týka,
d) čo sa ním sleduje a
e) podpis
(§ 127 ods. 1 C. s. p.).

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C .s p.)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.)

Strany sporu majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C. s. p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C. s. p., resp. dovolanie má vady podľa § 429 C. s. p. napriek riadnemu poučeniu dovolateľa o povinnosti podľa § 429 C. s. p. v odvolacom konaní, resp. napriek výzve súdu prvej inštancie adresovanej dovolateľovi na odstránenie vád a jeho poučení o následkoch neodstránenia vád dovolania, dovolací súd dovolanie odmietne (§ 447 písm. e) C. s. p. v spojení s § 436 ods. 1 C. s. p.).